

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Szerkesztőségi Iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

ahová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
ahová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 158. szám.

Péntek, július 13.

Iskoláink múlt évi beszámolója.

— július 13.

Az egységes jogositású középiskola. — Pályaválasztás. — A nagybecskereki községi főgimnázium értesítője.

Mintegy két évtizede, hogy a hazai közvéleményt és a tanügyi köröket egy eszme foglalkoztatja, az egységes középiskola. Aktuális lett az idén a kérdés azzal a szakértekezlettel, melyet tanáraink legjelesebbjei e tárgyban folyó évi január hó folyamán a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban tartottak. A nagyközöniséget közelebbről annyiban érdeklí, mert mint ismeretes, a mai iskolai viszonyok mellett rendkívüli nehézségeket és a szülőknek nagy gondot okoz a 10 éves gyermek pályaválasztása, pályát választani a gyermeknek akkor, mikor abban még egyetlen-egy tehetség sem fejlődhetett ki különösen.

Különbséget kell tenni egységes középiskola és középiskolai egységes jogositás között. Az első azt jelentené, hogy az ország minden középiskolájában a 10-ik évtől a 18-ik évig ugyanazt tanulja a tanuló. Ez tehát az ország műveltségének teljes egységét adná meg. 1848-ig ilyen teljesen egységes középiskolánk volt a gimnázium, csak hogy akkor a művelődés anyaga is sokkal kisebb körre szorított. Ma az ilyen középiskolának a megteremtése azon óriási nehézségbe ütközik, hogy a hatványozott mértékben felszaporodott tárgyak közül nem tudjuk kiválasztani, mi a fontosabb és mi a kevésbé fontos. A mai értelemben vett általános műveltség sokkal bonyolultabb és ma az ilyen teljesen egységes középiskola, a vélemények nagyfokú elágazása miatt, senkit sem elgátlana ki.

Az egységes jogositású középiskola könnyebben megvalósítható. E szerint a különféle középiskolák végeredményben ugyanazokat a jogositásokat adják. Franciaországban a középiskolának négy típusa

van: a latin-görög, latin-modern nyelv, latin-természettudomány és a tisztán természettudományi típus, de azért valamennyi egységes jogositásban végződik. Németországban 3-féle középiskola van: a gimnázium, a reál-gimnázium és a reáliskola, elvben azonban itt is kimondták, hogy a jogositás egységes legyen.

Az említett szakértekezlet által tervezett egységes jogositású középiskola olyan volna, hogy az ország összes középiskolájában be volna rendezve teljesen egyenlő törzstanítás, az olyan tantárgyakból, melyeknek mulhatatlanul szükséges voltában a számbavehető tényezők túlnyomó többsége megegyezik. Ezeket a tárgyakat kivétel nélkül és egyenlő mértékben mindenki tanulná, melyből mindenki tenne érettségi vizsgát, s mely mindenkit az összes főiskolai jogositványokban részesítené. Ezenkívül intézetként váltakozva volnának tanfolyamok, melyeket a tanuló szabadon választgatna, de sem az érettségi vizsgát tárgyai nem volnának, sem a jogositásra befolyást nem gyakorolnának.

Ezen rendszer sok gyakorlati előnye közül különösen egy bir nagy fontossággal, hogy a népiskola elvégeztével a középiskolába lépő tanuló a pályaválasztás kitolatnák a 18-ik esztendőre.

„Különben még ekkor is nem csekély gondot okoz a pályaválasztás kérdése. A legtöbb embert nem áldotta meg a természet valami különös és határozott hajlammal, tehetséggel valamely művészeti vagy tudományos foglalkozás iránt, amikor könnyű a választás, mert egyszerűen követi a természet ujjmutatását.“

„Minden foglalkozáshoz és pályához első sorban hivatás, rátermettség kell, ezzel bármely pályán megállhatjuk helyünket, anélkül azonban minden foglalkozás csak nyűg és teher.“

„A pályaválasztásnál egy igen jelentékeny körülményt nem szabad szem elől tévesztetni és ez az: vajjon az illető pályára, melyhez a fiatal ember kedvet és hajlamot

érez, nincs-e túltömvé. Mert mi tagadás, a magyar értelmiség súlyos kenyérválsággal küzködik, mert nagyon sok ember megszerzi a diplomát, de a hozzá való állást nem tudja megkapni.“ (Králik László, főgimnáziumunk f. évi értesítője.)

A pályaválasztás kérdésére gyakorlati irány iskoláinknál még visszatérünk.

Főgimnáziumunk ezidei értesítőjének irodalmi értéket ad az a bevezető cikk, melyet Králik László, a főgimnázium jeles tanára „Egy atya levelei fiához az érettségi évében“ címen írt. A tanulmány valóban élvezetes olvasmányt nyújt és azt, amit szerző a munkáskérdésről, az alkalmazkodásról, az udvariasságról és a legnehezebb problémákról, mint a nemi felvilágosításról, az iszákosságról, az önmegtartóztatásról, az antiszemitizmusról, a pályaválasztásról stb. 14 levélben elmond, az valóban megérdemli a gondos elolvasást.

A tanártestület, melyben az elmúlt tanévben ismét több változás történt, 14 tagból állott, kik közül 4 világi és 4 kegyesrendi áldozópap. A rendes tárgyakon kívül, mint melléktárgyakat tanították az egészségtant, francia nyelvet, gyorsírást, egyházi- és műneket és a szerb nyelvet.

A tanulók száma. Beiratkozott az egész év folyamán 262 tanuló (6-al kevesebb, mint a múlt tanévben), kimaradt 12, vizsgálatlan maradt 3 és így vizsgát tett 247 tanuló, ezek közül 5 magántanuló (3 leány). Illetőség szerint volt 131 helybeli, 116 vidéki. Vallás szerint: 147 róm. kath., 1 gör. kath., 43 gör. kel., 11 ág. ev., 6 ev. ref., 39 izr. Anyanyelv szerint: 143 magyar, 46 német, 8 román, 2 tót, 37 szerbhorvát, 1 bolgár. 41 tanuló tudott csak magyarul beszélni és még a VIII-ik osztályban is 7 olyan tanuló volt, akik más nyelven, mint magyarul, nem tudtak beszélni.

Az intézet fegyelmi állapota jó volt. A magaviseletről csak 1 tanuló kapott kevésbé szabályos értekezletet.

Ami a tanulási előmenetelt illeti, 11 tanuló (4%) volt minden tárgyból jeles és pedig: az I. osztályban: Erős György és Fischer Fülöp; a II. osztályban: Brájer Lajos; a III. osztályban: Orosz Miklós; a IV. osztályban: Botka Béla, Ullrich Gyula és Várady Imre; az V. osztályban: Szöllösy Géza; a VIII. osztályban: Fiedler Szilárd, Herr György és Kiss Dezső. Minden tárgyból legalább jó volt 47 (19%); legalább elégséges 131 (53%); elégtelent kapott 58 (24%). Érettségi vizsgát tett 13 tanuló, kik közül

A „TORONTÁL“ tárcája.

Párisi krónika.

Az elnök keze-legyintése.

A szerelmesek ötletek; különösen amikor arról van szó, hogy nehezen jutnak célhoz, vagyis az apai áldáshoz. Ennek a nagy igazságnak ime a legfrissebb története.

L. párisi nagykereskedő milliós hozományú leányába szerelmes egy ifjú, kétezer frank az összes jövedelme egész esztendőre. Amikor a leány kezét az apától megkérte, az természetesen tiltakozott ez ellen a házasság ellen.

— Uram, — felelt a kérő, — én még fiatal vagyok és sokra vihetem . . . igen bizalmas viszonyban vagyok a köztársaság elnökével.

— A köztársaság elnökével?

Ez meggondolást érdemel, vélte a szigorú apa, akinek egyszerre jobb véleménye támadt a fiatal emberről. De aztán gyanakodni kezdett.

— Fiatal barátom, azt mindenki mondhatja, hogy bizalmas viszonyban van a köztársaság elnökével . . . Be tudja ezt nekem bizonyítani?

— Mindenesetre, — sietett válaszolni a kérő, akinek sejtelme sem volt arról, hogyan bizonyítsa be az állítását, mert hát sohasem beszélt még az elnökkel.

Három nappal később a fiatal ember újra jelentkezett a leendő apósánál:

— Uram, sziveskedjék elkísérni ma az elnök kihallgatására . . . bebizonyítani óhajtom, amit ígértem.

Fallières elnök aznap audienciáján csakugyan jelentkezett a fiatal ember. Az előszobában sok más kérvényező között, várta a leendő apósa.

Az elnök szobájában pedig ezzel a kéréssel hajolt meg Franciaország látható feje előtt a mi fiatalemberünk:

— Elnök ur, nagy kegyet kérek . . . mindössze azt, hogy kegyeskedjék engem arcul legyinteni.

Lehet, hogy nem ezek voltak a szavak;

lehet, hogy az elnök kíváncsi is lett a különös kérésre. A belső teremben lejátszódtott jelenetről azonban nincsen hiteles tudósításunk, csak arról, ami a teremből nyíló váróterem ajtajánál történt . . . A távozó kérelmezőt tudniillik Fallières elnök mosolyogva arcul legyintette.

A bizalmas legyintés eldöntötte a nagy kérdést és a fiatal ember megkapta feleségül az ideálját.

Ha ugyan igaz a történet, amely fölött most sokat kacag a Szajna-parti főváros lakossága.

Külföldi tanács.

Valamennyi párisi lapban megjelent a hirdetés és annak tartalmáról nagy halom levél is értesítette az érdeklődőket. A hirdetés így hangzott:

„Öt frankért föltétlen biztos tanácsot adok minden vendéglősnek arra, hogyan érheti el, hogy a söre az eddiginél jóval nagyobb mennyiségben fogyjon. Megjegyzem, hogy semminemű ártalmas szert, vagy törvénybe ütköző cselekedetet nem ajánlok. Aki nekem öt frankot beküld, annak megküldöm a tanácsomat. Természetesen kötelezem magam, hogy a beküldött összeget vissza-

Sirolin

Ennél az ötvégzet és a testület, megkülönbözteti a köhögést, vildéket, éjjeli izrádást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolását.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche“

Kapitány orvosai rendelkezésére áll a gyógyszerkészítésben. — Ára ötvégzet és 4 — korom.

7 jeles, 1 jó, 4 egyszerűen érett és 1 tanuló 3 óra visszautasított. Az érett tanulók közül 1 theologiai, 2 jogi, 3 tanári, 3 mérnöki, 1 kereskedelmi, 1 katonai és 1 gyógyszerész pályára megy.

A rendes iskolai ünnepélyeket megtartották kivéve a március 15-iki ünnepélyt, amely a rendőrség beavatkozását kikerülendő, elmaradt. A „József főherceg szanatórium” javára rendezett hangverseny 170 koronát jövedelmezett említett jótékony célra.

Az intézet önképzőköré Králik László tanár vezetése alatt dícsőretre méltóan működött. A rendes tagok száma volt 28, kik 14 rendes és egy diszgyűlést tartottak. A beadott művek száma összesen 115. Szabad előadás volt 8, szavaltat 56. Pályadíjat 9 tanuló nyert.

Ösztöndíjat élvezett 10 tanuló, összesen 2700 koronát. A tandíj fizetése alól fel volt mentve 40 egészen, 20 fél- és 1 negyed tandíj alól. Az elengedett tandíj összege 3015 korona.

A „Deáksegélyező egyesület” is dícsőretre méltó munkásságot fejtett ki. A szükséges tankönyvekkel és rajzeszközökkel ellátott 42 tanulót, ruhasegélyben részesített 24 tanulót és képzősegélyben 2 tanulót; összesen 986 kor. 76 fillér értékben.

Iskolai kirándulás volt Rosicára, mely 3 napot vett igénybe. Részt vett benne 44 tanuló, Burget József, Lendvay Márton és Kovács Endre tanárok vezetése alatt.

A 112 oldalra terjedő gondosan összeállított és mindenről felvilágosítást nyújtó értesítő Balácsi József igazgató szerkesztette. Sz. A.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déli 1/5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-tól 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Julius 14. Rendkívüli megyei közgyűlés.
Augusztus 13. Közig. bizottság ülése.

— **Rendkívüli megyei közgyűlés.** Torontál-vármegye törvényhatósága az időközben beérkezett ügyek letárgyalására holnap délelőtt a vármegyeház nagytermében rendkívüli közgyűlést tart.

— **Választás a piarista rendházban.** A piarista-rend budapesti székházában tegnap tartott nagygyűlésén tartományi rendfőnökké ismét Magyar Gábor, az eddigi rendfőnököt választotta meg.

— **A megyei áll. választmány ülése.** Torontál-vármegye állandó választmánya ma délután ülést tartott, a melyen a holnapi rendkívüli közgyűlés tárgyait készítette elő.

— **Tanítók gyűlése.** Ujaradról jelentik, hogy a „Délmagyarországi tanítóegylet” tegnapelőtti nagygyűlése után tegnap negyvenedik közgyűlését tartotta Schenk Jakab elnök vezetése mellett. A közgyűlésen az egylet beléletét érdeklő ügyeket tárgyalták. Az elnöki megnyitót után az alapszabályok módosítása határozatott el, majd az előadott évi jelentések szolgáltak tudomásul, mire a felmentvényeket megadták. Az interpellációk és indítványok után Schenk elnök az egylet nevében

adom, ha a tanácsom nem helyes. — Jacques Jacquot.

Valamennyi vendéglős külön levelet is kapott és így természetesen sokan érdeklődtek a rejtélyes tanács iránt; az öt frankosok pedig bőséges tömegben érkeztek Jacquot urhoz, mig-nem nyilvánosságra került a tanács.

A tanács ebből a néhány szóból állott:

— Ha azt akarja, hogy több söre fogyjon, — töltsen meg egészen a kimért poharakat.

Es senki sem merje visszakövetelni a tanácsért fizetett öt frankot, mert hát Jacquot urnak föltétlenül igaza volt.

Az uri koldus.

Az utcasarki humornak ismét pompás jelenése van Párisban. A híres boulevard des Capucines sarkán, ahol naponta százezrével fordul meg a sétáló nép, néhány nap óta egy elegánsan öltözött ur áll és — koldul. Igazi gentleman ez a koldus: a cilindere kifogástalan, a redingótja első osztályú szabó-cégtől került ki, ő maga pedig kitűnő család sarjadéka, sőt nem is szegény ember. Ott áll reggel tiztől délután háromig immár négy nap óta. Mellén a koldusokhoz hasonlóan táblácska függ, melyen kérését közli az utca népével. Ez a kérés röviden csak az, hogy:

„Segítsenek egy uron, aki ugyan nem szorult az önök alamizsnájára, de hálás minden adományért.”

A furcsa koldusnak persze története van. A történet rugója egy fogadás, még pedig

hálás köszönetet mondott Ujarad közönségének a ritka magyar vendégszeretetért és ezzel a három napig tartott tanítógyűlés tegnap délben véget ért. A közel négyszáz tanító a délután folyamán elutazott Ujaradról. A vendégek legnagyobb része tanulmányi kirándulásra indult Mezőhegyesre és Menyházára.

— **Eljegyzés.** Szávits Miklós, cs. és kir. főhadnagy, városunk szülöttje eljegyezte Gyikádia Paula urhölgyet Szegedről.

— **A pancsova—temeskubini vasut.** A pancsova—temeskubini vasut engedélyező tárgyalása már eszközöltetett a kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumban. Jagodis János földbirtokos által tervezett új vasutvonal pancsova—petrovoszelói h. é. vasut 298/9. szelvényei között ágazik ki és az ezen ponttól Pancsova állomásig terjedő 17 km. hosszú pályarészt peageként használja. Az elágazás után a vasutvonal Pancsova város, Hertelendyfalva, Sztarcsova, Homolic, Beresztóc, Bavaniste, Plosic, Székelykeve és Temeskubin községek határában halad és beágazik az államvasutak h. é. vasut jelenleg üzemben kívül helyezett Kubin Dunapart állomásába és a szintén üzemben kívül levő temeskubin-kubin-dunaparti vágány felhasználásával a versec-kubini h. é. vasut Temeskubin állomásán, mint forgalmi végpontban végződik. A h. é. vasut építési hossza 327 km., forgalmi hossza pedig 424 km. A vasut síkföldi jellege, az alkalmazott legnagyobb emelkedés 6‰, a legkisebb görbületi sugár 300 m. Rendes nyomtávval, a h. é. vasutak szabványára szerint 6000 kg. keréknnyomásra tervezik a vasutat. A vonalon 32 hid és áteresztő kell, melyeknek nyílása 06—60 m. közt váltakozik; szükséges továbbá 65 drb utátjáró és 18 párhuzamos ut. Állomásokat: Sztarcsova, Homolic, Beresztóc és Plosic, megállóhelyeket: Hertelendyfalva, Vojlovici zárdá, Homolicszedlár és Stefánia-udvar elnevezéssel terveznek. Pancsova, Kubin-dunapart és Temeskubin állomásokat az új vasut létesítése folytán kibővítik. A vasut építési tőkéjét 2670.000 koronával, vagyis kilométerenként 81.776 koronával hozta javaslathoz az engedélyező bizottság. Az építési tőkének törzsrészvényekben födözendő 35%-ából, vagyis 934.500 koronából eddig a vármegye, továbbá az érdekelt városok és községek hozzájárulása révén 580.000 kor. van biztosítva; a hiányzó 354.500 koronát, vagyis 135‰-ot az államsegély és postaváltság címén kéri az engedélyes.

— **Gyermekvédelmi Intézet Szegeden.** Mint lapunknak Szegedről jelentik, a gyermekvédelmi liga szegedi bizottsága, melynek élén Scossa Dezső tanfelügyelő, a nálunk is előnyösen ismert kitűnő író, érdekes és figyelemreméltó tervvel foglalkozik. Figyelembe vették ugyanis, hogy az országos ligának kifejezett célja nem az, hogy a fővárosban, hanem, hogy a vidéki gócpontokon s elsősorban Szegeden állítsa fel gyermekvédelmi intézetét. Mivel pedig a tanácskozás során kintt az, hogy egyrészt a Fehérkereszt-egyesület igen tekintélyes vagyonnal rendelkezik (40.000 koronával), amelylyel bizonyos kikötések mellett egy nagyobb szabású gyermekvédelmi intézet szervezésében a ligával egyesülni kész, másrészt kintt az is, hogy a szeged-csongrádi takarékpénztárnak szintén van huszezer koronányi, az Árpád-

olyan fogadás, amelyet asszonyért kötött Xavier Rolland, az uri koldus.

A párisi sajtó ez alkalommal érdekesen mondja el ennek a Rolland urnak a történetét. Valamikor igen gazdag volt, sokat örökölt a szüleitől, de a szerelem terén nagy lézogatást ült a tárcáján. Legutolsó szerelme a vagyonáról és szépségéről egyaránt híres madame Athalie de V... akinek a kezét kérte a sokat hanyattot gavallér. A hölgy azonban kikoszorázta — egyelőre.

— **Mit akar?** — szölt hozzá a dáma. — Hiszen ön még egyetlen frankot sem keresett a maga emberségéből.

— Csak nem kívánja, asszonyom, hogy irnoki állást vállaljak valami irodában? ... hiszen sohasem dolgoztam és azt sem tudom, hogyan kezdjem el.

— **Az az ön dolga, barátom,** — felelte a hölgy. — Addig, amíg valami foglalkozása nincsen, nem ismerem önt.

— **Bárminő foglalkozás lehet az?**

— **Bárminő.**
Es Rolland a barátai összeköttetésével megszerezte a rendőrségtől a — koldulási engedélyt, persze csak rövid időre, sőt azt is igérvén, hogy az összekoldult pénz a párisi szegényeknek adja. Aztán kiállt az utcasarokra.

Mme Athalie de V... pedig oly eredetnek találta az ötletet, hogy immár visszafogadta a szerelmes gavallért, aki még a nyilvános neveltségtől sem rettent vissza, csakhogy a hölgyét meghódítsa.

szabadkőművespáholyak kétezernégyszáz kor-nyi e célra felhasználható alapítványa s a városnál is állanak rendelkezésre kisebb alapítványok ugyane célra, a helyi bizottság elfogadta Scossa Dezső azon indítványát, hogy mindezek megszerzésére tárgyalás indíttassék s azok sikere esetén Szegeden egy olyan nagyszabású, a hamburgi Rancher-Haus mintájára berendezett gyermekvédelmi intézet állíttassék, amilyen még az országban nincs s amely fokozatosan fejleszteni ki. Ezen intézet magában foglalná a pavillonrendszerrel való beosztás mellett a görvélkörös gyermekek gyógyintézetét, nagyszabású napközi otthont és ingyenesen szegény iskolásgyermekek számára, elhagyott gyermekek otthont, árvák és szigorubb felügyeletet kívánó gyermekek számára való intézetet, akiknek nevelése a munkára való nevelés elve alapján történék olyként, hogy azok ügyes munkásokká, iparosokká neveltesse az intézetben, amelynek kötelességében még akkor is megmaradnának, ha már önálló kereseti forrással bírnak, — mindenkor otthonukat feltalálják. Mert jelenleg éppen ez az árvanevelés legnagyobb hibája, hogy az árvaházak csak bizonyos korig tartják a gyermekeket, azontúl azok kibocsátatnak és többé sem az anyaintézet, sem egymással nem törődnek, sem annak, sem egymásnak nevelőhatását nem érzik. A szegedi liga tehát ilyen irányban indítja meg a mozgalmat és miután kilátás van arra, hogy a nagy érdeklődés nem fog csappanni és a tárgyalások eredményre vezetnek, remélhető, hogy Szegeden már legközelebb egy oly nagyszabású gyermekvédelmi intézet létesül, melyet az egész Délvidék örömmel üdvözölhet.

— **Gépezetek vizsgálata.** A gőzgépezet és gőzkazánfűtők vizsgálata a Temesvárott szervezett bizottság által 1906. évi július hó 22-én reggel 8 órakor a m. kir. államvasutak műhelyépületében fog megtartatni. A vonatkozó, szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. iparfelügyelőséghez Temesvár (Józsefvaros, Kültúr 2. sz.) címezve, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

— **Kerge ur.** Szorongó érzések között láttuk be-toppanni szerkesztőségünkbe, oly régóta boldogan nélkülözött távmunkatársunkat: Kerge urat. De hát kánikula lévén, nem lepődött meg.

— Nyíhi! szölt röviden, de értelmetlenül.

Csöndes megdöbbenéssel hallgattuk.

— Nyíhihihi! — folytatta valamivel hosszabban, de még értelmetlenebbül.

Udvarias fogvicsorgatással kérdeztük:

— Miért méltóztatik nyeríteni?

— Ez nem nyerítés.

— Hát mi?

— Ez indiánul jónapot.

Visszanyerítettünk s azután megkérdeztük:

— Nyelvészettel tetszik újabban foglalkozni?

— Igen, most tanultam meg indiánul a buffalónál.

Most azután minden nyelven tudok beszélni.

— Ugyan, minden nyelven? Még a holt nyelveken is?

— Holt nyelveken? Az semmi! Van a cipőmben egy nyelv — még azon is beszélek.

Kerge ur azonban erre egy nyerítéssel künn volt az ajtón.

— **A veszethez eifen.** Torontál-vármegye alispánja a következő körrendeletet intézte a vármegye valamennyi közig. hatóságához:

„Torontál-vármegye területén a veszethez már évek óta számottevő elterjedésben lép fel és állapittatik meg; ez évben azonban már az ember- és állategészségügyet komolyan veszélyeztető elterjedésben lépett fel, ugyanis mai napig 57 községben állapittott meg a veszethez és 12 esetben, illetve községben annak gyanuja; ezen esetekből kifolyólag 53 ember lett megmarva s ez idő szerint különböző járások területén 37 községben áll fenn zárlati intézkedés veszethez miatt. — Ily körülmények között az ember- és állategészségügy megvédése érdekében legkomolyabban kell az ügygel foglalkozni s elfojtása érdekében az előirt intézkedések legszigorubb keresztülvitelét alkalmaznunk. E célból elrendelem, hogy minden egyes esetben, ahol a fennforgó körülmények indokolják és az illetékes kir. állatorvos javaslata hozza, az 1888: VII. t.-c. v. utasítás 188. §-ában elrendelt eb-zárlat elrendeltessék és feltétlen szigorúsággal keresztül vitessék. Fertőzött, illetve lezárt községekben ezen rendelet végrehajtása külön e végből kiküldendő előjárásági tagok által naponta ellenőriztessék, kik is a rendelet pontos és szigorú végrehajtásáért felelőseké tétessenek s a rendelet ellen vétőket a megtorló eljárás foganatosítása végett bejelenteni köteleztessenek. Gyepmesterek szolgálatuk pontos és gyakori teljesítésére utasítandók azzal, hogy a fentebb hivatkozott rendelet ellenére szabadon jár, vagy szájkosár nélküli kutyákat befogják és kiirtsák. Csak komoly és erőlyes intézkedés vethet véget ezen minden tekintetben veszélyes betegség terjedésének, miért is utasítom az elsőfoku hatósá-

gokat, hogy az ez ügybeni intézkedések keresztülvitelére kiváló gondot fordítsanak, azok keresztülvitelét alkalmilag személyesen is ellenőrizték, s az ezen ügyből felmerülő kihágásokat, figyelemmel az ügy komolyságára, szigorúan megtorolják. A kir. állatorvosok hivatalos kiszállásai alkalmával az elrendelt intézkedéseket s az ebadó összeírását ellenőrizték, s ha utóbbi helytelennek találják, annak újbóli összeírását hozzák javaslatba, mely javaslat alapján azt az esőfoku hatóság rendelje is el, illetve e tekintetben a vármegye ebtartási szabályrendeletében foglaltaknak mindenben érvényt szerezzen".

Gyengékedésnél első orvosi tekintélyek szerint legjobbnak bizonyult a „Sirolin-Roche”, mely meregtelen, iztelen és a szervezetre semmi káros befolyással nem bír. Már rövid használata után előmozdítja az étvágyat és emeli a test erejét, úgy hogy rekonvalescens, sápadt leányok s gyermekek az étvágy gerjesztése céljából okvetlen használják. A szer minden gyógyszerárban kapható.

Irodalom és művészet.

* **A művészték.** A nálunk időző kis művésztársaság tegnap este tartotta második előadását a Rózsaligetben szép számú közönség előtt. A tegnapi előadás szintén azon a művészi színvonalon állott, mint az első s az előadók, különösen Környei Béla és Harmath Ilonka énekszámakkal elsőrangú művelőzetet nyújtottak s a közönség lelkesen tapsolt nekik. Gyuricza Piroska ma is hatásosan adta elő a melodramát, Fodor Bertalan pedig egy zongorán, mint hegedűn precíz játékot nyújtott. Végül ismét Ujváry Károly mulattatta mókáival a közönséget. Ismételnünk kell azonban éppen az ilyen művésztársaságok missziójának sikere érdekében, hogy változatosabb repertoírról kell gondoskodniok. A művésztársaság különben ma esti utolsó előadására teljesen új műsört ígér.

* **A Fidiusz** legújabb száma ismét bő, változatos és mulatságos tartalommal jelent meg. A gazdag illusztrációk Linéktől, Kóbertől, Csukássytól valók. A lap egyes számanak ára 10 fillér. Előfizetési ára egész évre 6 korona. Előfizetheti Budapest, VIII. Rökk-Szilárd-u 9.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, július 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula elnöklésével ülést tartott.

Az elnöki bejelentések után az új birálóbizottsági tagok leteszik az esküt, majd Ráth Endre felolvassa a horvát pénzügyi egyezményt, a melyet harmadszori felolvasásban is megszavaznak.

Hoitsy Pál beterjeszti a kvótabizottság jelentését, amely szerint a magyar és osztrák bizottság nem tudott megegyezni a kvóta kérdésében.

A jelentést tudomásul veszik s úgy a horvát pénzügyi egyezményt, mint a kvótajelentést átteszik a főrendiházhoz.

Ezután Hoitsy Pál előadó beterjeszti a Svájccal kötendő kereskedelmi szerződésről szóló javaslatot, amelyet a Ház egyhangulag elfogad.

Végül Bizony Akos indítványára megszavazzák a képviselőház üléseinek három óráig való meghosszabbítását.

Ezzel az üléssel fél 12 órakor véget ért.

A kultusztárca.

Budapest, július 13. (A „Torontál” eredeti táv.) A felirati vitának elnyulása jelentékenyen késleltette a költségvetés tárgyalását. A helyzet úgy alakult, hogy éppen a tárgyalás megkésése következtében Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter előreláthatóan nem vehetne részt a kultusztárca tárgyalásában. Apponyi grófnak ugyanis július 20-ikán már Londonban kell lennie, hogy résztvehessen az interparlamentáris konferencián. Ha azonban Apponyi Albert gróf idejében Londonba akar menni, már nem lehet jelen a képviselőházban a kultusztárca tárgyalásán és kénytelen volna arra, hogy államtitkárával helyettesíttesse magát.

Ennek következtében az a terv merült fel, hogy Apponyi grófnak módot nyujtsanak arra is, hogy idején elutazhasson az interparlamentáris konferenciára, de azért mégis résztvehessen a kultusztárca költségvetésének tárgyalásán is. Ezt olyképpen tervezik, hogy az egyes tárcák tárgyalásának hagyományos sorrendjét megváltoztatva, elsősorban a kultusztárcát fogják tárgyalni a képviselőházban. Így Apponyi gróf még jelen lehet a tárgyaláson, aztán pedig még jókor elmehet Londonba.

Péter szerb király ünnepe.

Budapest, július 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádból sürgönyzik: Péter király tegnap ünnepelte királylyá választásának évfordulóját. Ez alkalomból fényes ünnepség volt a szerb udvarnál, a melyen részt vettek az összes európai államok belgrádi követei. Az ünnepről csak a magyar-osztrák követ Czikkann báró hiányzott, aki előtte való nap szabadságra ment s az ünnepen nem vett részt. Ebből a tényből a vámkonfliktus kiélesedésére lehet következtetni.

A sajtó ügye.

Budapest, július 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) A függetlenségi és 48-as párt ma esti értekezletén, hir szerint, szóba kerül a sajtó ügye, mely Polónyi Géza igazságügyminiszter képviselőházi kijelentései folytán olyan heves hullámokat vert. A függetlenségi párt egy része a költségvetés tárgyalása keretében állítólag fölszínre veti a sajtótörvény revízióját.

Kossuth Ferenc Szombathelyen.

Budapest, július 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter tegnapelőtt kihallgatáson fogadta dr. Gyöngyössi Tivadart, a szombathelyi függetlenségi párt alelnökét, aki Kossuth Ferencet meghívta a szombathelyi iparoskör és védőegylet által rendezendő magyar áruminta és tulipánkiállítás védnökségének elfogadására. Kossuth Ferenc a hívdökségeit elvállalta és megígérte, hogy a vasmegeyi függetlenségi pártnak a jövő hónapban Szombathelyen tartandó alakuló gyűlésén személyesen részt vesz.

Elhunyt képviselő.

Budapest, július 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Kolozsvárról sürgönyzik, Pisztory Mór, Kolozsvár város képviselője, tegnap este szívizélhűtésben hirtelen meghalt. Haláláról értesítették a képviselőház elnökét.

Sztrájkok.

Budapest, július 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szombathelyről jelentik, az ottani kőművesek kimondták a sztrájkot, mert az egyik építvállalkozónak olyan munkavezetője volt, aki nem akart a szakszervezet tagja lenni. A munkások ennek elbocsátását kívánták s mivel a vállalkozó erre nem volt hajlandó, beszüntették a munkát. Tegnap békeltető eljárás folyt, de nem vezetett eredményre. Erre a munkaadók a sztrájkolókat elbocsátották s kiadták nekik munkakönyvtüket.

Budapest, július 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Pécsről sürgönyzik, a baranyamegyei Margitta puztán az aratók abbahagyták a munkát, mert az uradalom a szerződésben kikötött készpénzfizetés helyett nem akar részt adni a termésből. A sztrájkolók közül 90 aratót 30—30 napi elzárásra ítélték.

Dreyfus reaktiválása.

Budapest, július 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Párisból sürgönyzik, Fallières elnöklésével minisztertanács lesz a Dreyfus ügyben. A minisztertanácsban Dreyfusnak és Picquard ezredesnek reaktiválását fogják kimondani. Mindkettőjüket abban a rangban reaktiválják, amelyet viselnének, ha azóta folyton szolgált volna. E szerint Picquard ezredes vezérőrnagy, Dreyfus pedig századparancsnok lesz.

Ugyanebből az alkalomból a kamarában indítványozni fogják, hogy Zola holttestét ünnepiesen helyezték el a Pantheonba.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1906. július 13.

A készárutüzlet hivatalos árjegyzése.

Buza	Kilos	100 kilogr. ára		Kilos	100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig		kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki	75	15.10	15.30	79	16.05	16.25
Pestvidéki	74	14.60	15.75	78	15.65	15.85
Bánsági	75	—	—	79	16.05	16.10
Bácskai	74	14.80	15. —	77	15.55	15.75
Szerbiai	76	15.45	15.65	—	—	—

Egyéb gabonaneműek		100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig
Rozs	elsőrendű	—	—
	középmínőségű	—	—
Árpa	takarmányáru I. r.	—	—
	másodrendű	—	—
Köles	—	—	—
Zab	elsőrendű	—	—
	középmínőségű	—	—
Tengeri	belföldi új	—	—
	román vagy bolgár	—	—
	cinquantin	—	—
Repcse	káposzta	—	—

Határidő-üzlet.

Budapest, július 13. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre) . . . . . 15 24 — —
 Buza (áprilisra 1907.) . . . . . 15.84 — —
 Rozs (októberre) . . . . . 12 90 — —
 Zab (októberre) . . . . . 13 06 — —
 Tengeri (júliusra) . . . . . 12.16 — —
 Tengeri (augusztusra) . . . . . 12.36 — —
 Tengeri (májusra 1907.) . . . . . 10.92 — —

Közgazdaság.

Ingatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1906. évi július hó 6-tól július hó 12-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltozás történt:

Hertelendy János tulajdonát képező 382 négyszögöl szérűskertet megvette Murbach János és Katalin 880 kor.-ért. Ujhelyi Huszár Karolin tulajdonát képező 1500 öf. sz. házat elajándékozta a nagybecskereki ev. ref. egyháznak. Sztaniszlavjev Stéva tulajdonát képező 1 hold szőlőt megvette dr. Nónay Pál és Lidia 1400 koronáért. Skotcseppa Rozina öz. Tinca Palmé tulajdonát képező 2431 öf. sz. házat megvette Hasch Ferenc és Erzsébet 4600 koronáért. Ifj. Bukovác János tulajdonát képező 110 négyszögöl házhelyet megvette Bukovác Pál és Anna 1200 koronáért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken, 1906. évi július hó 13-án megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	6.80 korona
kétszeres		7. —
rozs		6. —
árpa		5.20
zab		8. —
kukorica		6. —
uj		—
repcse		14. —
széna I.		5. —
II.		4.50
szalma I.		4. —
II.		3. —
burgonya 1 kilogr.		— 8
marhahús I. 1 kilogr.		1.28
II.		1.20
borjú hús		1.60
dísznö hús		1.40
juh hús		1.20
zsir		1.88

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről. Érvényes 1906. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
 Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
 Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 33 perc.
 Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
 Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 48 p.
 b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
 Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
 Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.
 Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
 Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.
 Bégaszentgyörgyről: (keskenyvágányú vonal) délután 4 óra.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
 Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
 Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
 Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
 b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
 Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
 Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.
 Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
 Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.
 Bégaszentgyörgyre: (keskenyvágányú vonal) délután 12 óra 20 perc.

3334 kig. számhoz. 1906.

694-3.2

Pályázati hirdetés.

Csenta községben üresedésben levő községi orvosi állásra pályázatot hirdetek és felhívom pályázókat, hogy ebbeli szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám legkésőbb folyó évi augusztus hó 8-ig benyújtják.

Az orvosi állás javadalmazása a következő:

1. Évi fizetés 1600 korona.

2. Lakbér 300 korona.

3. Helyi látogatási díjak 40 fillér.

4. Szabályrendeletben megállapított halottkémlési és husszemlésezi díjak.

Figyelmeztetnek végül folyamodók, hogy megválasztásuk esetében a vármegye orvosi nyugdíjintézetbe lépni tartoznak és egy kézi gyógytár kinyerése iránt jogigényük van.

Antalfalván, 1906. évi július hó 7-én.

Lowieser Imre,

főszolgabíró.

1995 kig. szám. 1906.

699-3.1

Pályázati hirdetés.

Az újonnan rendszeresített Kiszombor községi II. od. bábai állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Javadalmazása a következő:

Évi fizetése 100 kor. Fizetéseketől az első szülés alkalmával és a gyermekágyasnak 8 napon át való ápolásáért 4 korona, a többi szülés alkalmával 2 korona díjat szedhet. Szegényeket ingyen segélyben és ápolásban köteles részesíteni.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket f. évi augusztus hó 20-ig hozzám nyújtják be.

Nagyszentmiklóson, 1906. évi július hó 4-én.

Keresztes,

h. főszolgabíró.

Szanád község előjárásáról.

1320. szám. 1906.

693-3.3

Árlejtési hirdetés.

Szanád község képviselőtestülete úgy a község, mint a közbirtokosság nevében hozott 13. ex 1906. számú törvényhatóságilag helybenhagyott határozatával a községi és közbirtokossági legelő területek mérnöki felmérését és elkülönítését mondotta ki.

Felhívom ezen munkálatra vállalkozók, hogy ajánlataikat, melyek felett a képviselőtestület szabad választási jogát fenntartotta, 1906. évi augusztus hó 1-ig adják be.

Közelebbiek a jegyzői irodában megtudhatók.

Szanád, 1906. évi július hó 11-én.

A községelőjárás.

Kereskedelmi iskolát végzett magyar, német, esetleg szerb nyelvet bíró fiatal ember

gyakornoknak

kezdő fizetéssel **azonnali belépésre felvétetik.**

Blau Arnold

nagybecskereki képviselősege.

(690-3.3)

A perlaszi gör. kel. szerb egyházközség.

75. szám. 1906.

701-1.1

Árlejtési hirdetés.

Alulírott egyházközség ezennel közhírré teszi, miszerint a meglévő régi iskolaépületet papilakká átalakítani szándékozik. Felhívom építési vállalkozók, hogy jelen ügyben folyó évi július hó 29-én d. u. 3 órakor ezen egyházközség irodájában megtartandó versenytárgyaláson jelenjenek meg s a 26.969 kor 25 fillérben megállapított építési költség 5%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban tegyék le. Aki az építést elvállalja, köteles az óvadékot 10%-ra kiegészíteni.

A tervezet, költségvetés és a feltételek az egyházközség irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Perlasz, 1906. évi július hó 10-én.

Sztájkits Sztoján,

jegyző.

Georgievics Milán,

elnök.

Nagybecskereken, igen kedvező helyen fekvő

h á z

méltányos ár és fizetési feltételek — egyelőre 1000 kor. részfizetés — mellett eladó.

Felvilágosítással szolgál

a „GYÁRTELEP” Sörfőzde r. t

Temesvárott.

622-7.7

Legfinomabb

kajszin-barack

(befőzésre)

(669-x.8)

kapható Uri-utca 3. sz. alatt.

Hirdetés.

Aurelháza község közbirtokossága három legelő kútját mélyfürású kuttá átalakítani szándékozik. Felhívom a vállalkozni szándékozó kutturó mestereket, hogy ajánlataikat e hó 20-ig adják be.

Aurelháza (Torontálm.), 1906 évi július hó 12-én.

Koresmáros István,

(700-2.1)

közb. elnök.

Fakereskedés

részére kerestetik egy ügyes

elárusító és manipuláns,

aki a magyar, német és szerb nyelven teljesen jártas. Fizetés 60 korona élelmezéssel és lakással. — Ajánlatok

özvegy Jakesch Jánosné

elmére Mokrin (Torontálmegye) küldendők.

(692-3.3)

Alibunár község előjárásáról.

1745. szám 1906.

698-1.1

Hirdetés.

Közhírré tétetik, hogy Belics Mladen alibunári lakos által gazdátlan állapotban talált egy darab 8 hónapos, 120 korona értékű és egy 5 hónapos, két hátsó lábára kesely, 80 koronára becsült pejszörű mentsikók, az esetre, ha tulajdonosuk 8 nap lefolyása alatt nem jelentkezik, folyó évi július hó 27-ik napján d. e. 10 órakor a helybeli községéknél tartandó nyilvános árverésen, a legtöbbet ígérőnek, készpénzfizetés mellett, esetleg becsáron alul is el fog adatni.

Kelt Alibunáron, 1906. évi július hó 10-én.

Kraczunacz,

községi albiró.

Egy lakás

4 szobából, szükséges mellék-helyiségekkel és zárt folyosóval augusztus hó 1-re kiadó.

Várkonyi-féle ház, Melencei-utca 18. Bővebbet ugyanott.

(483-x.2)

HIRDETÉSEK

felvétetnek a

„TORONTÁL” KIADÓHIVATALÁBAN.